

Δράσεις και εκδηλώσεις για τα 80 χρόνια από την Απελευθέρωση της Αθήνας

/ [Επικαιρότητα](#)

Με μια σειρά δράσεων και εκδηλώσεων, που έχουν ξεκινήσει από τον Ιούλιο ο Δήμος Αθηναίων τιμά τη συμπλήρωση φέτος των 80 χρόνων από την [Απελευθέρωση της πόλης](#). Ειδικά αυτές τις ημέρες οι εκδηλώσεις κορυφώνονται και ανάμεσά τους μια με ιδιαίτερη σημασία, καθώς εγκαινιάζεται η «Διαδρομή Μνήμης 40-44» στο Γ' Νεκροταφείο, αφιερωμένη στα θύματα της Κατοχής και του ναζισμού που δεν πρόλαβαν να ζήσουν την Απελευθέρωση.

Πρόκειται για μια ειδική τελετή μνήμης για τα θύματα της πείνας στην περίοδο της Κατοχής, αλλά και για τους εκτελεσθέντες, που οι σοροί τους είναι θαμμένοι στο Γ' Νεκροταφείο και ουσιαστικά η δράση αυτή το επανασυστήνει στο κοινό ως ιστορικό τόπο μνήμης. Σήμερα Σάββατο (16:00), ανήμερα της επετείου, ο Δήμος Αθηναίων θα εγκαινιάσει αυτή τη διαδρομή, η οποία στη συνέχεια θα αποτελεί και

μόνιμη έκθεση, καθώς οι τάφοι έχουν χαρτογραφηθεί και θα υπάρχει στο Νεκροταφείο ειδική σήμανση για όποιον θέλει να επισκεφτεί τη διαδρομή. Η δράση εντάσσεται στις επετειακές εκδηλώσεις «1974 & 1944: Η Αθήνα γιορτάζει την ελευθερία της» και πραγματοποιείται από το Τμήμα Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Διεύθυνσης Σχεδίου Πόλεως του Δήμου Αθηναίων σε συνεργασία με την Αναπτυξιακή Αθήνας.

Η διαδρομή στο Γ' Νεκροταφείο

Η διαδρομή ξεκινά από την κεντρική είσοδο με ανηφορική πορεία κατά μήκος του χώρου, όπου άλλοτε ενταφιάζονταν ομαδικά τα θύματα της πείνας, του κρύου και των ασθενειών. Φτάνει στο Μνημείο Εκτελεσθέντων και στους τάφους. Συνεχίζει προς το Στρατιωτικό Τμήμα και μετά κατηφορίζει προς την πλατεία του Νεκροταφείου, για να συναντήσει τα μνημεία της Εθνικής Αντίστασης και της σφαγής του Αιγάλεω.

Η περιήγηση είναι συγχρόνως θεματική και χρονολογική, από τον πρώτο χρόνο της Κατοχής και τον ζοφερό χειμώνα του 1941-42 έως τις εκτελέσεις του '44. Η διαδρομή επεκτείνεται σε τάφους εκτελεσθέντων και συνεχίζεται ως το Εβραϊκό Νεκροταφείο.

Την επιστημονική επιμέλεια του έργου «Όσοι δεν πρόλαβαν – Διαδρομή Μνήμης 40-44», καθώς και την έρευνα ανέλαβε η δρ. Ιστορίας της Τέχνης και προϊσταμένη του τμήματος Πολιτιστικής Κληρονομιάς του Δήμου Αθηναίων Ζέττα Αντωνοπούλου. Στη μουσειολογική επιμέλεια και έρευνα συμμετείχε η αρχιτέκτονας-παιδαγωγός Ελίζα Νεοφύτου, ενώ στην έρευνα και στα κείμενα η δρ. Ιστορίας-Αρχαιολογίας Νανά Ιακωβίδου.

Ελένη Ζωντήρου: «Δεν έχουμε καταλάβει τι μνήμη υπάρχει στο Γ' Νεκροταφείο»

Μιλώντας στο ΑΠΕ-ΜΠΕ η πρόεδρος του ΟΠΑΝΔΑ (Οργανισμός Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας Δήμου Αθηναίων) Ελένη Ζωντήρου, αναφέρθηκε στη σημασία της συγκεκριμένης πρωτοβουλίας:

«Είναι πολύ σημαντικό αυτό που θα γίνει και θα είναι μια μόνιμη έκθεση για τα θύματα της πείνας, τους κρύου και των εκτελέσεων από τις γερμανικές δυνάμεις κατοχής. Και έχει ακόμη μεγαλύτερη σημασία το ότι ο Δήμος Αθηναίων το διοργανώνει με τις δικές του δυνάμεις και τους δικούς του επιμελητές. Η τεχνογνωσία των υπαλλήλων θα κάνει τη διαδρομή μόνιμη, πέρα από την πρώτη ξενάγηση. Θα υπάρχει διαδρομή στους τάφους, μιλάμε για 44.000 νεκρούς από την

πείνα, το κρύο και τις εκτελέσεις. Είναι πολύ σημαντικό λοιπόν και για τη μνήμη μας και για τη γνώση. Δεν έχουμε καταλάβει τι μνήμη υπάρχει στο Γ' Νεκροταφείο».

Και η κ. Ζωντήρου συνεχίζει: «Γίνεται για πρώτη φορά κάτι τέτοιο και πέρα από την ξενάγηση, θα υπάρχουν επιγραφές που θα οδηγούν προς τους τάφους ως μόνιμη διαδρομή. Υπάρχει χαρτογράφηση για τη μόνιμη έκθεση. Το έχει δουλέψει η κ. Ζέττα Αντωνοπούλου, που είναι η προϊσταμένη του Τμήματος Πολιτιστικής Κληρονομιάς του Δήμου Αθηναίων. Και θα γίνουν και άλλες ξεναγήσεις, όπως στις 19 Οκτωβρίου στα Καταφύγια της Αθήνας, μια εκδήλωση για την οποία συνεργαστήκαμε τρεις φορείς του Δήμου, αλλά και ειδικές δράσεις για περιοχές, όπως για το Παγκράτι της Κατοχής. Και υπάρχει ακόμη και η δράση στο κτίριο της Κοραή 4, όπου ήταν κολαστήριο βασανισμών και θα υπάρξει θεατρικό δρώμενο που επιμελείται ο Ακύλλας Καραζήσης».

Στη συνέχεια η κ. Ζωντήρου λέει: «Τα θεωρώ πολύ σημαντικά όλα αυτά για τη μνήμη μας. Χωρίς να έχω διάθεση αντιπολίτευσης, δεν μπορώ να μην επισημάνω πως από το 2019 έως το 2023, η Απελευθέρωση της Αθήνας δεν βρισκόταν στην ατζέντα του Πολιτισμού της Δημοτικής Αρχής. Μόνο στην εκκλησία εκείνη την ημέρα και στην Ακρόπολη και τίποτα άλλο. Εμείς τώρα θελήσαμε να επαναφέρουμε σημαντικές ιστορικές εκδηλώσεις. "Θυμάμαι-Μαθαίνω". Κοιτάζουμε την Ιστορία μας γιατί τίποτα δεν είναι δεδομένο. Η Αθήνα να ξέρει την Ιστορία της, με τα καλά της και με τα κακά της. Τίποτα δεν πρέπει να εκλαμβάνεται ως δεδομένο γι' αυτό και είναι αναγκαίο να γίνονται ιστορικές εκδηλώσεις».

Και η πρόεδρος του ΟΠΑΝΔΑ καταλήγει: «Πέρα από το ζήτημα της καθαριότητας του Δήμου ή της ανακύκλωσης, γίνονται πράγματα λοιπόν στην Αθήνα».

Για σήμερα (11:00) έχει οργανωθεί από τον ΟΠΑΝΔΑ και μια διαδρομή στο κέντρο της πόλης, με θέμα τα σαμποτάζ, τις διαδηλώσεις και τις απεργιακές κινητοποιήσεις μέσα στην Κατοχή. Και το άλλο Σάββατο (19/10, 11:00) μια ιστορική διαδρομή για το Παγκράτι της Κατοχής.

Ακόμη, το άλλο Σάββατο (19/10) έχει προγραμματιστεί ξενάγηση στα Καταφύγια της Αθήνας, με σημείο συνάντησης (10:00) τον πεζόδρομο της Κοραή.

Χώρος ιστορικής μνήμης και το υπόγειο της οδού Κοραή 4, όπου αποτέλεσε το κολαστήριο της Κομαντατούρ. Εκεί, σήμερα και αύριο (19:00), ομάδα αποφοίτων της Δραματικής Σχολής του Ωδείου Αθηνών δημιουργεί καλλιτεχνικό δρώμενο υπό την καθοδήγηση του Ακύλλα Καραζήση.

Αύριο (13/10) και την άλλη Κυριακή (20/10) τρεις θεατρικοί ξεναγοί από την

ομάδα θεάτρου «Ανεμόμυλοι» θα «ταξιδεύσουν» το κοινό στο «άγνωστο» Δουργούτι της Κατοχής και της Αντίστασης. Γεγονότα, πρόσωπα και μαρτυρίες συνθέτουν το υλικό της διαδρομής στον χώρο και στον χρόνο, από τις αρχές του περασμένου αιώνα μέχρι το «Μπλόκο του Δουργούτιου» (9/8/1944). Σημείο συνάντησης η στάση τραμ «Κασομούλη» (19:00).

Τρεις θεατρικοί ξεναγοί από την ομάδα θεάτρου «Ανεμόμυλοι» θα παρουσιάσουν και τα «Άγνωστα Πετράλωνα της Κατοχής και της Αντίστασης» στις 20/10 και 27/10, αποκαλύπτοντας πτυχές της Ιστορίας, όπως την επιχείρηση εκκαθάρισης της περιοχής Παλαιά Σφαγεία (21/8/1944), όπου μαζί με τους νέους που εκτελέστηκαν, πυρποληθήκαν και όλα τα σπίτια της συνοικίας. Σημείο συνάντησης Σταθμός ΗΣΑΠ «Πετράλωνα» (11:00).

(Πηγή: ΑΠΕ-ΜΠΕ)